

איפה': Investigating Divine Inquiries

Strange Questions from Hashem

1. בראשית ג:ו-ט

(ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאנה הוא לעינים ונחמד העץ להשפיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל:

(ז) ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגלת:

(ח) וישמעו את קול יקנוק אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יקנוק אלהים בתוך עץ הגן:

(ט) ויקרא יקנוק אלהים אל האדם ויאמר לו איפה:

2. בראשית ד:ח-ט

(ח) ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בפעדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו:

(ט) ויאמר יקנוק אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי:

3. רש"י

(ג:ט) איכה - יודע היה היכן הוא, אלא ליכנס עמו בדברים, שלא יהא נבהל להשיב אם יענישהו פתאום.

(ד:ט) אי הבל אחיך - להכנס עמו בדברי נחת, אולי ישוב ויאמר אני הרגתי וחטאתי לך:

4. גור אריה

(ג:ט) אלא ליכנס עמו בדברים. פירוש שהשם יתברך היה עושה לטובתו, שלא יהיה נבהל להשיב ואולי יאמר

'חטאתי' וישוב בתשובה, לכך נכנס עמו בדברים, כך פירש רש"י לקמן (ד, ט), גבי "אי הבל אחיך" 'להכנס עמו

בדברי נחת אולי ישוב ויאמר חטאתי'.

5. רס"ג

(ג:ט) ויאמר לו איכה, אין זה בדרך שאלה, כי אין דבר נעלם ממנו יתעלה ככתוב: הממנו ייפלא וגו', אלא אמר כך כדי

שיודה והודאתו היא פתח לתשובה, והרבה כיוצא בזה במקרא, כגון: אי הבל אחיך {שאמר לקין} ועוד הרבה

{שאלות} כאלה....

6. בראשית ג:ט

ויקרא יקנוק אלהים אל האדם ויאמר לו איפה:

7. בראשית ד:ט

ויאמר יקנוק אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי:

8. בראשית ט:ז

ויאמר הגר שפחת שרי אי מזנה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחת:

9. בראשית יח:ט

ויאמרו אליו אינה שרה אשתך ויאמר הנה באהל:

10. שמות ד:ב

ויאמר אליו יקנוק מה זה בידך ויאמר מטה:

11. במדבר כב:ט

ויבא אלהים אל בלעם ויאמר מי האנשים האלה עמך:

12. מלכים א יט:ט

ויבא שם אל המצרה ויגן שם והנה דבר יקנוק אליו ויאמר לו מה לך פה אליהו:

13. מלכים ב כ:יד

ויבא ישעיהו הנביא אל המלך חזקיהו ויאמר אליו מה אמרו האנשים האלה ומאין באו אליה ויאמר חזקיהו מארץ רחוקה באו מבבל:

14. ירמיהו א:יא

ויהי דבר יקנוק אלי לאמר מה אתה ראה ירמיהו ואמר מקל שקד אני ראה:

15. ירמיהו א:יג

ויהי דבר יקנוק אלי שנית לאמר מה אתה ראה ואמר סיר נפות אני ראה ופניו מפני צפונה:

16. ירמיהו כד:ג

ויאמר יקנוק אלי מה אתה ראה ירמיהו ואמר תאנים התאנים הטבות טבות מאד והרעות רעות מאד אשר לא תאכלנה מרע:

17. יחזקאל לו:ג

ויאמר אלי בן אדם התחיינה העצמות האלה ואמר אדני יקנוק אתה ידעת:

18. עמוס ז:ח

ויאמר יקנוק אלי מה אתה ראה עמוס ואמר אנה ואדני הנני שם אנה בקרב עמי ישראל לא אוסיף עוד עבור לו:

19. עמוס ח:ב

ויאמר מה אתה ראה עמוס ואמר פלוב קניץ ויאמר יקנוק אלי בא הקיץ אל עמי ישראל לא אוסיף עוד עבור לו:

20. זכריה ד:ב

ויאמר אלי מה אתה ראה ואמר ראיתי והנה מנורת זהב פלה וגלה על ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה:

21. זכריה ה:ב

ויאמר אלי מה אתה ראה ואמר אני ראה מגלה עפה ארפה עשירים באמה ורחבה עשר באמה:

22. איוב א:ז

ויאמר יקנוק אל השטן מאין תבא ויען השטן את יקנוק ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה:

23. איוב ב:ב

ויאמר יקנוק אל השטן אי מזה תבא ויען השטן את יקנוק ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה:

24. Rabbi Jonathan Sacks, *Lessons in Leadership*, “Bereshit: Taking Responsibility” p. 3-4

The early chapters of Genesis focus on two stories: the first is Adam and Eve; the second Cain and Abel. **Both are about a specific kind of failure.**

First, Adam and Eve. As we know, they sin. Embarrassed and ashamed, they hide, only to discover that one cannot hide from God...

Both insist that it was not their fault. Adam blames the woman. The woman blames the serpent.

The result is that they are both punished and exiled from Eden. **Adam and Eve deny personal responsibility. They say, in effect, “It wasn’t me.”...**

Cain does not deny personal responsibility. He does not say, "It wasn't me" or "it wasn't my fault." He denies *moral responsibility*. In effect he asks why he should be concerned with the welfare of anyone but himself. Why should we not do what we want if we have the power to do it?...

Personal Responsibility

Adam .25

בראשית ג:ט – וַיִּקְרָא יְקֹנֶן אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה:

Hagar .26

בראשית טז:ח – וַיֹּאמֶר הֲגַר שִׁפְחַת שָׂרֵי אִי מִזֶּה בָּאת וְאַנְהָ תִּלְכִּי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי שָׂרֵי גְבֻרָתִי אֲנֹכִי בְרַחַת:

Bilaam .27

בראשית כב:ט – וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ:

Chizkiyahu .28

מלכים ב כ:יד – וַיָּבֵא יְשַׁעְיָהוּ הַנְּבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאַרְצֵי רַחֲוִקָה בָּאוּ מִכְּבָּל:

Iyov .29

**איוב א:ז – וַיֹּאמֶר יְקֹנֶן אֶל הַשָּׁטָן מֵאַיִן תָּבֵא וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְקֹנֶן וַיֹּאמֶר מִשּׁוֹט בְּאַרְצֵי וּמִהַתְּהַלֵּךְ בָּהּ:
איוב ב:ב – וַיֹּאמֶר יְקֹנֶן אֶל הַשָּׁטָן אִי מִזֶּה תָּבֵא וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְקֹנֶן וַיֹּאמֶר מִשֹּׁט בְּאַרְצֵי וּמִהַתְּהַלֵּךְ בָּהּ:
מהר"י קרא א:ז מאין תבוא – כאילו אומר: כלום עשית את שלך, שאתה יורד ומסית, ועולה ומקטרג, המצאת איש לקטרג עליו.
מהר"י קרא ב:ב אי מזה תבא – אי מקום שתוכל לומר כן מזה מקום אני בא.**

Amos .30

**עמוס ז:ח – וַיֹּאמֶר יְקֹנֶן אֵלֵי מָה אַתָּה רֹאֵה עָמוֹס וְאָמַר אָנֹכִי וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הֲנִנִּי שָׁם אָנֹכִי בְּקֶרֶב עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ:
עמוס ח:ב – וַיֹּאמֶר מָה אַתָּה רֹאֵה עָמוֹס וְאָמַר כְּלוּב קִוִּץ וַיֹּאמֶר יְקֹנֶן אֵלֵי בָּא הַקִּץ אֶל עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ:
רד"ק ז:ח – ויאמר ה' - על זאת המראה לא צעק הנביא כי לא ראה שהיה עושה כלה אלא שהיה שופטם בייסורין ובגלות לפיכך אמר לו מה אתה רואה שלא צעקת כמו בשתי המראות הראשונות ואמר אנך ראיתי שתשפטם במשקולת המשפט:**

Moral Responsibility

Kayin .31

בראשית ד:ט – וַיֹּאמֶר יְקֹנֶן אֶל חַוָּה אִי הִבֵּל אֲחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אֲנֹכִי:

Avraham .32

בראשית יח:ט – וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהָל:

Rav Soloveitchik, *Family Redeemed*, p. 120

These travelers were not ordinary people whose eyes see only the surface. They were the angels of God. Their glimpse penetrated and apprehended the image of the true leader, teacher, prophetess, to whom everything should be credited. **Nonchalantly they remarked, *Where is Sarah, your wife? Without her, you could not play the part that God assigned to you.*** Where is she? Why do people not know the truth? Why has she been just trailing behind you? Why does she not march in front of you? After all, the covenant cannot and will not be realized without her.

Moshe .33

שמות ד:ב – וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְקֹנֵן מַה זֶה בְּיָדְךָ וַיֹּאמֶר מִטָּה:

מלבי"ם ד:ב – כששאל ה' מה זה בידך השיב שאינו לא מקל ולא משענת רק מטה, עפ"ז הוכן המטה הזה לציין מעלת משה ועצמותו וגדולתו.

Eliyahu .34

מלכים א יט:ט – וַיָּבֵא שָׁם אֶל הַמְּעָרָה וַיִּלֶן שָׁם וַהֲנֵה דָבַר יְקֹנֵן אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לְּךָ פֹּה אֱלֹהִיו:

מלבי"ם יט:ט – השאלות: מה שאל מה לך פה וה' יודע מה הוא עושה בזה?:

מה לך פה. ר"ל הלא הנביא צריך שימצא בין העם להוכיח ולנבאות לא שיתבודד במדבר ובהרים:

Yirmiyahu .35

ירמיהו א:יא – וַיְהִי דָבָר יְקֹנֵן אֵלַי לֵאמֹר מַה אַתָּה רֹאֶה יְרֻמִּיָּהוּ וַאֲמַר מִקֵּל שָׁקֵד אֲנִי רֹאֶה:

ירמיהו א:יג – וַיְהִי דָבָר יְקֹנֵן אֵלַי שְׁנִית לֵאמֹר מַה אַתָּה רֹאֶה וַאֲמַר סִיר נְפוּחַ אֲנִי רֹאֶה וּפְנֵי מִפְּנֵי צְפוּנָה:

ירמיהו כד:ג – וַיֹּאמֶר יְקֹנֵן אֵלַי מַה אַתָּה רֹאֶה יְרֻמִּיָּהוּ וַאֲמַר תְּאֲנִים תְּאֲנִים הַטְּבֹחַת טְבֹחַת מְאֹד וְהִרְעוֹת רְעוֹת מְאֹד אֲשֶׁר לֹא תֵאָכְלָנָה מֵרַע:

Why Emphasize Responsibility?

בראשית א:כח

וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹּשׁוּהָ וּרְדוּ בָדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל חַיָּה הַרְמִישֵׁת עַל הָאָרֶץ

בראשית ב:טו

וַיִּשַׁח יְקֹנֵן אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיִּנְחֵהוּ בְּגֹן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ:

38. Rav Aharon Lichtenstein, *By His Light*, “To Cultivate and to Guard: The Universal Duties of Mankind”, p.14

Our attempt to place the human imprint on nature is part of God’s mandate: “Fill the earth and master it, and rule over the fish of the sea, the birds of the sky, and all living things that creep on earth” (*Bereishit* 1:28). But whereas that mandate in the first chapter is formulated in terms of

rights, in the second chapter (“*le-ovdah u’leshomrah*”) it is formulated in terms of obligation - **it is part of our responsibility, part of our task.**

39. Rav Aharon Lichtenstein, *By His Light*, “To Cultivate and to Guard: The Universal Duties of Mankind”, p.8

Part of “And He found it very good” is man, not existing simply as a biological being enjoying the world, but rather as a functional being who contributes, creates and works. The need for man to work is not part of the curse subsequent to the sin; man was originally placed in the Garden in order to cultivate it... This had been intended from the beginning. **Simply put, this is indeed a perfect order, provided that man does his part. If man does not, then one of the pieces of the picture has fallen out, and the world is no longer perfect.**

40. Rabbi Jonathan Sacks, *Lessons in Leadership*, “Bereshit: Taking Responsibility” p. 6

When Adam and Eve sinned, God called out, “Where are you?” **As Rabbi Schneur Zalman of Liadi, the first Lubavitcher Rebbe, pointed out, this call was not directed only to the first humans. It echoes in every generation.** God gave us freedom, but with freedom comes responsibility...

The responsible life is a life that responds. The Hebrew for responsibility, *ahrayut*, comes from the word *aher*, meaning “other.” Our great Other is God Himself, calling us to use the freedom He gave us, to make the world more like the world that ought to be. The great question, the question that the life we lead answers, is: which voice will we listen to? Will we heed the voice of desire, as in the case of Adam and Eve? Will we listen to the voice of anger, as in the case of Cain? Or will we follow the voice of God calling on us to make this a more just and gracious world?